

Висновок
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації «Особливості професійної підготовки студентів-іноземців у
медичних університетах України (90-ті роки XX – початок XXI століття)»
Гантімурової Наталії Іванівни, що подається на здобуття
наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність теми дисертації

В умовах глобальних суспільних змін, потрясінь, воєн та пандемій проблема людського життя і здоров'я стає надважливою. Від її розв'язання залежатиме не лише життя окремої особистості, але й збереження людської популяції як такої. Сьогодні чи не кожна людина у будь-якому кутку земної кулі потребує допомоги фахівця-медика. У глобальній, державній та особистісній площинах людського життя питання здоров'я у широкому його сенсі, здоров'язбереження, формування стратегії здорового способу життя, лікування різних хворіб і патологій, реабілітації та рекреації та інші потребують кваліфікованого фахівця-лікаря. З огляду на це проблема розбудови та розширення медичної освіти, удосконалення і поліпшення підготовки медичних кадрів, формування у медиків умінь та компетентностей щодо фахової діяльності на високому рівні в умовах сьогодення є важливим завданням освіти.

За умови стрімкої та всеохопної глобалізації сучасного суспільства підготовка медиків виходить за рамки окремої країни, медичних союзів чи об'єднань і стає спільною для всього світу. Саме тому питання підготовки майбутніх медиків треба розглядати не на державному, а на світовому рівні, де кожен студент-медик мав би можливість та умови обрати для себе місце навчання, його спосіб, фахівців-наставників, матеріальну базу, методи й сучасні технології тощо.

Визначаємо також низку чинників, які детермінують нагальну потребу поліпшення підготовки медиків задля розв'язання проблеми поліпшення стану здоров'я людини в умовах сучасного суспільного життя, обтяженого війнами, кризами, стресами, погіршенням стану природного довкілля, якості продуктів харчування, води, повітря тощо. Серед цих чинників називаємо:

- ✓ екологічну кризу, зумовлену порушенням балансу між природою та життям людини, хижацьким природокористуванням;
- ✓ ігнорування принципу природовідповідності, нехтування ним з раннього віку людського життя на користь технологіям та інформатизації;
- ✓ відсутність у значної кількості людей достатнього рівня культури здоров'я, невміння компетентно турбуватися про себе і запобігати хворобам;
- ✓ виникнення нових загроз для людського життя у фізичному, психічному, ментальному сенсах;
- ✓ війни як детермінанти стресів, порушення життєвої рівноваги, народження дітей з порушенням здоров'я тощо.

Саме тому пильна увага громадськості до питань підготовки медиків є важливою освітньою складовою суспільного життя. Уже кілька десятиліть

спостерігається тенденція збільшення в Україні кількості студентів-медиків, які є представниками інших країн, а саме: Індії, Нігерії, Гани, Польщі, Марокко, Пакистану, Єгипту, Кенії, Сьєрра Леоне, Ізраїлю, Намібії, Замбії, Судану, Камеруну, США, Лівану, ПАР, Конго, Танзанії, Туреччини тощо. Такий інтерес зумовлений різними причинами, з-поміж яких:

- якісні освітні послуги в галузі медичної освіти;
- досконала медична база для підготовки медиків;
- залучення до підготовки майбутніх лікарів професорського складу високої кваліфікації;
- застосування в освітньому процесі передових технологій світового рівня;
- достатньо комфортні умови життя для студентів-іноземців;
- порівняно невисока плата за навчання тощо.

Ці та інші чинники створюють привабливу освітню атмосферу для навчання студентів-іноземців, які пізніше прилучаться до справи поліпшення здоров'я як своїх співгромадян, так і людей інших країн.

Актуальність проблеми професійної підготовки студентів-іноземців у медичних університетах України зумовлена низкою суперечностей, які не лише обґрунтовують важливість означених питань, але й вказують на шляхи їх продуктивного розв'язання. З-поміж таких суперечностей виділяємо:

- значний прогрес у розвитку медицини завдяки удосконаленню науки і застосуванню технологій та недостатніх умовах і шляхах доступу кожної людини до якісних медичних послуг;
- збільшення кількості фахівців-медиків та зниження рівня життя людей через недостатній рівень культури здоров'я й пізнє звернення за допомогою до фахівців;
- збільшення кількості суспільних потрясінь, таких як війни, кризи, епідемії тощо, що спричиняють погіршення психічного та ментального здоров'я людини, а на їхньому фоні – загальне зниження рівня здоров'я популяції;
- можливості широкого доступу до медичної освіти громадян усіх країн та недостатньої оцінки суспільством роботи медика, відсутність гідної системи його заохочень та турботи про його життя й благополуччя тощо.

Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри.

Проведене Гантімуровою Наталією дослідження є складником науково-дослідницької роботи кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка «Українська освіта у контексті європейських інтеграційних процесів» (державний реєстраційний номер 0117U005400), «Тенденції розвитку освіти в кризових умовах: історія, теорія і практика» (державний реєстраційний номер 0123U100619). У рамках цих наукових тем автором було розроблено зміст та педагогічний інструментарій та методики військово-патріотичного виховання старшокласників у системі освіти України.

Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Науковий керівник – д. пед. н., професор Пантюк Т.І.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, рецензенти дійшли висновку, що дисертаційна робота Гантімурової Н.І. є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій

Наукові положення і висновки є достовірними та обґрунтованими, оскільки вони підтверджуються фактичними даними, добре узгоджуються з теоретичними положеннями, перевірені за результатами апробації на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях. Обґрунтованість і достовірність одержаних дисертантом результатів забезпечена опрацюванням ним численних наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених з досліджуваної проблематики, нормативних документів (Конституція України (1996); Закон України «Про освіту» (1991), Постанова Кабінету Міністрів України «Про навчання іноземних громадян в Україні» (1993), Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» (1994), Указ Президента України «Про основні напрями реформування вищої освіти України» (1995), наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про порядок проведення, відрахування та поновлення студентів вищих навчальних закладів освіти» (1996) «Положення про прийом іноземців та осіб без громадянства» (1998), Закон України «Про вищу освіту» (2002), Указ Президента України «Про заходи щодо вдосконалення системи освіти України» (2004), наказ Міністерства освіти і науки України № 49 «Про затвердження дій щодо реалізації положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки України на 2004–2005 роки» (2004), наказ Міністерства освіти і науки № 8773 «Про затвердження Умов прийому до вищих навчальних закладів України» (2009), внутрішні університетські положення про організацію освітнього процесу тощо), а також комплексним застосуванням методів наукового пізнання.

Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Наукова новизна отриманих результатів дослідження полягає у тому, що:

- вперше теоретично обґрунтовано особливості професійної підготовки студентів-іноземців у медичних університетах України (90-ті роки ХХ – початок ХХІ століття);
- конкретизовано історичні аспекти підготовки студентів-іноземців у медичних закладах України;
- обґрунтовано засадниче підґрунтя практичної підготовки студентів-іноземців у медичних закладах України;

– охарактеризовано виховні та організаційні засади фахової підготовки студентів-іноземців.

Теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Використання результатів роботи.

Наукові положення, висновки та рекомендації, наведені у дисертації, мають теоретичну та наукову цінність. Отримані здобувачкою результати є вагомим внеском до існуючих підходів та педагогічного інструментарію задля підготовки фахівців для системи медицини України та інших країн. Практичне значення дослідження полягає у тому, що його результати, положення і методичні рекомендації можуть бути використані при організації освітнього процесу у медичних університетах України задля професійної підготовки студентів-іноземців.

Основні висновки можуть бути впроваджені в освітній процес медичних університетів України з метою підготовки фахівців для системи медицини України та інших країн.

Теоретичні положення, обґрунтовані в дисертації, можуть слугувати базою при виконанні кваліфікаційних і дисертаційних робіт з педагогіки та медичної освіти.

Теоретичні положення, обґрунтовані в дисертаційному дослідженні, можуть бути використані як база для бакалаврських, магістерських робіт з педагогіки.

Наукові розробки автора та отримані результати використані:

- у навчально-виховному процесі кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Довідка № 119 від 22.01.2025);

- у навчальному процесі Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова при проведенні практичних занять з «Медичної англійської мови» студентам третього курсу факультету підготовки іноземних громадян;

- у навчально-виховному процесі кафедри латинської мови та медичної термінології Харківського національного медичного університету;

- у навчально-виховному процесі кафедри іноземних мов Буковинського державного медичного університету;

- у навчально-виховному процесі кафедри іноземних мов Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського під час викладання навчальних дисциплін «Латинська мова та медична термінологія», «Англійська клінічна медична термінологія», «Німецька медична термінологія» для іноземних здобувачів вищої освіти (Довідка № 03-30/342 від 30.01.2025).

Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

Основний зміст роботи опубліковано у 19 наукових працях, серед яких 8 статей у наукових фахових виданнях, 1 стаття зарубіжному науковому виданні, 10 праць, які засвідчують апробацію матеріалів дослідження.

Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дисертації

Статті, що індексуються в наукометричних базах Scopus

1. Fedchyshyn N. O., Shkrobot A. L., **Hantimurova N. I.**, Vorona I. I., Kitura H. Ya., Fedoniuk L. Ya Improving the quality of medical education through the introduction of Moodle system for the formation of terminological competence of medical students. *Wiadomosci Lekarskie*. 2024. LXXVII (1). P. 85–93.

Статті у наукових фахових виданнях України

2. Hantimurova N. Formation of Ukrainian language competence as part of foreign students' professional training in medical universities of Ukraine. *Молодь і ринок*. 2024. № 11 (231) P. 158–163.

3. Hantimurova N. I., Hantimurov A. V., Humenna I. R. Adaptation component as a constituent of foreign students successful training in medical universities of Ukraine. *Медична освіта*. 2023. № 4. P. 64–69.

4. Humenna I. R., **Hantimurova N. I.** Formation of foreign students' positive motivation to study Latin language in higher educational institutions. *Медична освіта*. 2022. № 4. С. 52–57.

5. Humenna I. R., **Hantimurova N. I.**, Hantimurov A. V. Communication skills formation of foreign students in context of medical university. *Медична освіта*. 2023. № 4. P. 107–113.

6. Humenna, I., **Hantimurova N.**, Hantimurov A. Medical communication in the doctor's profession. *Молодь і ринок*. 2024. № 12 (232) P. 118–122.

7. Гантімурова Н. І. Особливості організації професійно-практичної підготовки іноземних студентів у Тернопільському національному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського. *Медична освіта*. 2021. № 2 (92). С. 68–73

8. Гантімурова Н. І. Модель навчання студентів-іноземців у медичних закладах вищої освіти: аналіз результатів іспиту «КРОК» / Model of learning foreign students in higher medical institutions: analysis of “KROK” examination results». *Медична освіта*. 2020. № 2. С. 40–45

9. Гантімурова Н. І., Федчишин О., Рудяк Ю. А. Професійна підготовка студентів-іноземців у медичних університетах України. *Медична освіта*. 2019. № 4. С. 5–9.

Опубліковані праці, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації

10. Гантімурова Н. І. Теоретичні аспекти вивчення мови іноземними здобувачами вищої освіти в медичних університетах України : тези IV міжнародної науково-практичної конференції «Мова, освіта, наука сучасності: виклики міжкультурної комунікації», м. Тернопіль, 22–23 листопада, 2024 р. Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. С. 85–87

11. Гантімурова Н.І., Гантімуров А.В. Подолання мовного бар'єру як одна з умов формування україномовної компетенції іноземних студентів : тези Третьої науково-практичної конференції з міжнародною участю «Професійна лінгводидактика в контексті особистісної парадигми». 6–7 червня 2024 р. в

Тернопільському національному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського. Тернопіль : ТНМУ, 2024. С. 74–78.

12. Гантімура Н. І., Гантімур А. В. Формування україномовної компетентності іноземних студентів-медиків під час навчання на підготовчому відділенні : *тези Другої науково-практичної конференції з міжнародною участю «Професійна лінгводидактика в контексті особистісної парадигми»*. 8–9 червня 2023 р. в Тернопільському національному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського. Тернопіль : ТНМУ, 2023. С. 73–77.

13. Гантімура Н. І. Особливості навчання студентів-іноземців в медичних університетах України в умовах воєнного стану : *тези Всеукраїнської науково-практичної конференції «Розвиток освіти в кризових умовах: історія, теорія, практика»*. 27–28 квітня 2023р.. Дрогобич: ДДПУ ім. І.Франка, 2023. С. 100–104.

14. Гантімура Н. І. Теоретико-методологічні засади комунікативної взаємодії в процесі надання освітніх послуг : *тези науково-практичної конференції з міжнародною участю «Професійна лінгводидактика в контексті особистісної парадигми»*. 2–3 червня 2022 р. Тернопіль : ТНМУ, 2022. С. 49–52.

15. Гантімура Н. І. Особливості використання ігор в процесі вивчення іноземних мов у закладах вищої освіти : *тези Всеукраїнської науково-практичної конференції «Лінгводидактика в контексті особистісної парадигми»*. 3–4 квітня 2021 р. Тернопіль : ТНМУ, 2021 С. 86–86.

16. Гантімур А.В., Гантімура Н. І. Ремінецький Б.Я Навчання студентів-іноземців на кафедрі анатомії людини : *тези II науково-практичної конференції з міжнародною участю «Професійно-комунікативна культура майбутнього лікаря: лінгвістичний, педагогічний та філософський аспекти»*. 3–4 квітня 2021 р. Тернопіль, ТДМУ, 2021. С. 28–29.

17. Hantimurova N., Miroshnyk V., Yanchyshyna M Current problems of distance learning in the system of higher medical education in the context of professional and communicative training of future doctor. *тези II науково-практичної конференції з міжнародною участю «Професійно-комунікативна культура майбутнього лікаря: лінгвістичний, педагогічний та філософський аспекти»*. 3–4 квітня 2021 р. Тернопіль, ТДМУ, 2021 С. 29–30.

18. Гантімура Н.І. Система надання освітніх послуг в умовах полікультурного середовища. : *тези II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мовна комунікація: наука, культура, медицина»*. 4–5 червня 2020 р. Тернопіль : ТНМУ, 2020. С. 35–37.

19. Гантімура Н. І. Професійні якості викладача в умовах полікультурного середовища : *тези III Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності»*. 9–10 квітня 2020 р. Тернопіль : Тайп, 2020. С. 88–90.

Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертаційне дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Текст дисертації містить 18 рисунків, 7 таблиць. У списку використаних джерел

зазначено 240 найменування, з яких 55 – іноземними мовами. Дисертація містить 13 додатків, викладених на 81 сторінці.

Структура роботи та її оформлення відповідають вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

У ході обговорення дисертації до неї не було висунуто зауважень щодо самої суті роботи.

Загальний висновок

Дисертаційна робота **Гантімурової Н.І.** на тему «**Особливості професійної підготовки студентів-іноземців у медичних університетах України (90-ті роки ХХ – початок ХХІ століття)**» є завершеним, оригінальним, самостійним науковим дослідженням, що висвітлює актуальну тему і має вагомe теоретичне і практичне значення. Дослідження виконане здобувачем особисто, отримані результати свідчать про достатній рівень наукової підготовки автора. Гантімуровою Н.І. зроблено значний науковий внесок у вирішення питань, які мають важливе значення для педагогічної науки і практики. Дослідження містить обґрунтовані і достовірні висновки та пропозиції. За змістом та оформленням робота відповідає встановленим вимогам.

Представлена дисертаційна робота Гантімурової Н.І. відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки та вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Дисертаційна робота Гантімурової Наталії Іванівни на тему «**Особливості професійної підготовки студентів-іноземців у медичних університетах України (90-ті роки ХХ – початок ХХІ століття)**» рекомендується до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Голова засідання наукового семінару, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, д. пед. н., професор

Олена
НЕВМЕРЖИЦЬКА

